

Hlavní velitelství Vojenské policie

Rooseveltova 620/23, Praha 6, PSČ 161 05, datová schránka sd2aifa

Čj. MO 310818/2020-5104
Sp. zn. SpMO 43566/2020-5104

Počet stran: 15

Žadatel:

Jan Hrbáček
nar. 6. 12. 1971
trvale bytem Ježkova 932/8, 130 00 Praha 3
identifikátor datové schránky <7njtppw>

Rozhodnutí

o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace

Vojenská policie, která je povinným subjektem ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Informační zákon“), rozhodla ve věci **žádosti o poskytnutí informace**, doručené dne 10. 9. 2020 v elektronické podobě do datové schránky Hlavního velitelství Vojenské policie, identifikátor datové schránky <sd2aifa>, kterou podal **Jan Hrbáček**, nar. 6. 12. 1971, trvale bytem Ježkova 932/8, 130 00 Praha 3 (dále jen „žadatel“), takto:

Podle § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím se žádost žadatele odmítá.

Odůvodnění

I. Shrnutí procesního vývoje

[1] Dne 5. 2. 2020 žadatel ze své datové schránky <7njtppw> zaslal v elektronické podobě do datové schránky Hlavního velitelství Vojenské policie <sd2aifa> podání nazvané jako „Žádost podle zákona 106 o poskytování informací“. Žadatel zde požádal povinný subjekt o anonymizovanou verzi

- (i) ohledání místa činu v kauze výbuchu munice a úmrtí vojenského policisty ve Vyškově (žadatel uvedl odkaz na konkrétní webovou stránku <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-explozi-munice-ve-vyskove-pri-ktere-zemrel-policista-mohl/r~248a5c3a4c6b11e8bacfac1f6b220ee8/>;
- (ii) ukončení trestního řízení v této věci a převedení věci, týkající se přeživších podezřelých, do kázeňského řízení.

[2] Shora uvedené žádosti povinný subjekt zčásti vyhověl tím, že žadateli ve vztahu k jím vyžádaným informacím zaslal v anonymizované podobě přípisy, jimiž došlo k odevzdání věci ke kázeňskému projednání (viz vyrozumění žadatele ze dne 14. 2. 2020, č. j. MO 54032/2020-5104, jež bylo žadateli doručeno prostřednictvím datové schránky dne 18. 2. 2020).

[3] Ve zbytku povinný subjekt žádost odmítl podle § 15 odst. 1 Informačního zákona. Učinil tak pravomocným rozhodnutím ze dne 14. 2. 2020, č. j. MO 54004/2020-5104, jež bylo žadateli téhož dne oznámeno prostřednictvím datové schránky. Důvodem pro tento postup bylo zjištění povinného subjektu, že žadatelem vyžádaný dokument obsahuje informace odhalující informace odhalující kriminalisticko-technické a kriminalisticko-taktické postupy policejního orgánu v trestním řízení, u kterých by byla v případě jejich „vyzrazení“ poskytnutím protokolu o ohledání místa činu, byť i jen zčásti, zmařena, resp. ohrožena schopnost policejních orgánů odhalovat trestnou činnost, tedy zpochybněna role státu při zjišťování trestných činů, odhalování, stíhání a odsuzování pachatelů trestných činů. Na tomto podkladě posléze dospěl povinný subjekt k závěru, že ve zkoumaném případě byl naplněn zákonný důvod pro odmítnutí poskytnout vyžádanou informaci podle § 11 odst. 6 Informačního zákona, když veřejný zájem na zachování účinné schopnosti policejního orgánu odhalovat trestné činy a jejich pachatele převažuje individuální zájem žadatele na poskytnutí informací o výsledku procesního úkonu trestního řízení.

[4] Uvedené rozhodnutí o odmítnutí žádosti žadatel akceptoval, když jej nenapadl opravným prostředkem.

[5] Dne 10. 9. 2020 žadatel ze své datové schránky <7njtppw> zaslal v elektronické podobě do datové schránky Hlavního velitelství Vojenské policie <sd2aifa> podání, datované týmž dnem, znovu nazvané „**Žádost podle zákona 106 o poskytování informací**“ (dále jen „nová žádost“).

[6] Žadatel ve své nové žádosti žádá od povinného subjektu „anonymizovanou kopii protokolu o ohledání místa činu ve věci exploze ve vojenské ubytovně JUGO ve Vyškově (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-explozi-munice-ve-vyskove-pri-ktere-zemrel-policistamohl/r~248a5c3a4c6b11e8bacfac1f6b220ee8/>).“

[7] Povinný subjekt žádost posoudil, porovnal s dikcí první žádosti ze dne 5. 2. 2020 a zjistil, že se obě žádosti v rozhodné části obsahově shodují, respektive, že žadatel v nové žádosti žádá o poskytnutí téže informace, o kterou požádal již v první žádosti a kterou již povinný subjekt svým rozhodnutím ze dne 14. 2. 2020, č. j. MO 54004/2020-5104, se shora uvedených důvodů odmítl.

[8] Povinný subjekt novou žádost o informaci znovu pečlivě posoudil a zjistil, že důvody pro parciální odmítnutí první žádosti žadatele o poskytnutí protokolu o ohledání místa činu ve věci týkající se případu exploze ve vojenském objektu JUGO ve Vyškově, uvedené v odůvodnění prvního rozhodnutí ze dne 14. 2. 2020 i nadále trvají, pročez s odkazem na dikci

§ 12 Informačního zákona svým rozhodnutím ze dne 17. 9. 2020, č. j. MO 269589/2020-5104, žádost z týchž důvodů znovu odmítl.

[9] Proti tomuto rozhodnutí žadatel podal rozklad, ve kterém brojí proti odmítnutí jeho žádosti odkazem na oprávněný veřejný zájem informovat širokou veřejnost s tím, že informace poskytnuté mu na podkladě jeho první žádosti nejsou z jeho pohledu validní.

[10] Povinný subjekt ve svém stanovisku tuto argumentaci vyhodnotil jako nedostatečnou a setrval při svém původním názoru.

[11] Ministr obrany svým rozhodnutím ze dne 14. 10. 2020, č. j. MO 287854/2020-1322, posledně uvedené rozhodnutí povinného subjektu zrušil pro nepřezkoumatelnost a věc vrátil povinnému subjektu k novému projednání. Ministr obrany napadenému rozhodnutí vytkl, že zde povinný subjekt pouze konstatoval naplnění důvodů pro odepření poskytnutí požadovaných informací, aniž by uvedl, jakými úvahami se při svém rozhodování řídil. Povinný subjekt podle názoru ministra obrany pouze obecně parafrázoval důvody, uvedené v zákoně pro neposkytnutí informace podle § 11 odst. 6 Informačního zákona a není tak zřejmé, co přesně jej vedlo k zamítavému výroku napadeného rozhodnutí.

[12] Pro případ, že povinný subjekt setrvá na svém původním názoru, že požadovaná listina obsahuje informace spadající pod důvody uvedené v § 11 odst. 6 Informačního zákona, zavázal jej závěrem ministr obrany k objektivně přezkoumatelnému způsobu rozhodnutí, pročež mu poskytl návod, a to včetně provedení testu proporcionality ve smyslu tzv. platového nálezu Ústavního soudu (nález Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16).

II. Obecně k právu na informace

[13] Právo na informace o činnosti orgánů veřejné moci je integrální součástí obecného práva na informace, které společně se zásadou svobody projevu, s níž je úzce svázáno, reprezentují jedny ze základních lidských práv, majících svůj historický původ již v době osvícenství.¹ Obě zmíněná základní informační práva jsou součástí ústavního pořádku České republiky, když jsou vyjádřena v několika dokumentech stojících na ústavní či mezinárodněprávní úrovni.²

[14] Z ustanovení čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod se podává, že: „[S]voboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.“ Odstavec 2 téhož čl. 17 Listiny pak garantuje každé osobě veřejné subjektivní právo „vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.“ Právo každého na informace ve vztahu k činnosti orgánů veřejné moci, jež je přirozeně obsaženo již v citovaných ustanoveních, pak konkretizuje zvláštní

¹ Srov. zejm. nález Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2010, Pl. ÚS 2/10, na který ve svém rozhodnutí o rozkladu odkazuje i ministr obrany.

² Viz zejména usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD (Listina základních práv a svobod) – čl. 17, nebo sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších změn, jímž se vyhláší Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 – čl. 10.“

ustanovení čl. 17 odst. 5 Listiny, které stanoví, že: „*Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.*“ Předmětným prováděcím zákonem je právě Informační zákon.

[15] Obsah a výklad práva na informace, jakož i svobody projevu, včetně možností jejich omezení, se stal předmětem poměrně bohaté rozhodovací činnosti mnoha soudních institucí, především pak Evropského soudu pro lidská práva a vrcholných soudů České republiky.

[16] Ústavní soud České republiky ve vztahu ke zkoumané otázce ve své rozhodovací praxi vychází z teze, podle níž jednotlivec musí mít k dispozici informace o fungování státní moci k utvoření si svobodného názoru za účelem toho, aby mohl případně iniciovat či participovat na veřejné diskusi, a tak státní moc kontrolovat. Z dosavadní judikatury Ústavního soudu lze usuzovat, že hodlá chránit informační práva, pokud se týkají věcí, jež jsou předmětem obecného zájmu, lhotejně, zda jsou veřejnoprávní či soukromoprávní povahy.³ Ústavní soud rovněž dovodil, že smyslem a účelem práva na informace je veřejná kontrola výkonu státní moci; ta je z logiky věci realizována – a tím i způsobilá podléhat legitimní kontrole – nejen v rozhodování o veřejnoprávních věcech, ale i v rozhodování ve sporech soukromoprávních. Dále uvedl, že z hlediska teleologie čl. 17 Listiny základních práv a svobod a čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod může rozdíl mezi rozhodováním soukromoprávních sporů a veřejnoprávních věcí spočívat toliko v míře (nikoli v principu) zájmu veřejnosti, neboť ta může být často vyšší v případě projednávání věci veřejného zájmu; veřejnost pak bude kontrolovat nejen samotné počínání soudu, ale bude mít zájem znát, příp. hodnotit skutkové informace o tom, co se událo před zahájením soudního řízení, kupř. o hospodaření státu.⁴ Ústavní soud České republiky rovněž ve svém usnesení sp. zn. III. ÚS 156/02 ze dne 18. 12. 2002 dovodil, že "*Právo na informace je v Listině systematicky zařazeno mezi práva politická, tedy jako prostředek účasti na politickém životě státu. Zaručuje je stát. Právo na informace však nelze chápat jako neomezené právo člověka na uspokojení osobní zvědavosti či zvědavosti. Je to právo na informaci v politickém slova smyslu, chápanou velmi široce, tj. takovou, kterou člověk žijící ve státě potřebuje k tomu, aby v prakticky dosažitelné míře znal, co se děje na veřejnosti v jeho okolí.*"

[17] Z výše uvedeného účelu práva na informace ve vztahu k fungování orgánů veřejné moci lze toliko dovodit, že jakákoli omezení tohoto práva je třeba vykládat restriktivně. To však na druhou stranu neznamena, že by právo na informace bylo zcela neomezené, bezbřehé. Právo na informace lze omezit, avšak výlučně za podmínek a z důvodů stanovených Listinou, způsobem šetřícím podstaty a smyslu omezovaného informačního práva a stejně ve všech případech splňujících stanovené podmínky, vždy pak pouze zákonem.⁵ Listina základních práv a svobod ve svém čl. 17 odst. 4 stanoví, že: „*Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro*

³ Wagnerová, E.: Listina základních práv a svobod, komentář k čl. 17 (Svobodný projev a právo na informace), Wolters Kluwer, ASPI.

⁴ Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2010, Pl. ÚS 2/10.

⁵ Čl. 4 odst. 2 až 4, čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.“

[18] Jak již bylo shora zmíněno, oním prováděcím zákonem, předpokládaným v čl. 17 odst. 4 a 5 Listiny základních práv a svobod, upravujícím detailně podmínky a podrobnosti realizace informačního práva, včetně jeho omezení, je Informační zákon, jež zpracovává relevantní předpisy Evropské unie.⁶

III. Nové posouzení případu povinným subjektem

III a.

[19] Dříve, nežli povinný subjekt, vybaven právním názorem ministra obrany, započal znovu zkoumat, zdali se zřetelem k okolnostem jsou, anebo nejsou dány důvody pro odepření informace žadateli, na prvním místě opětovně zkoumal, zdali žádost žadatele o anonymizovanou kopii protokolu o ohledání místa činu (ve věci exploze ve vojenské ubytovně JUGO ve Vyškově) vůbec je žádostí o informaci ve smyslu Informačního zákona. Povinný subjekt v této souvislosti zdůrazňuje, že žadatel žádá o kopii protokolu o úkonu policejního orgánu jako orgánu činného v trestním řízení (v daném případě pověřeného orgánu Vojenské policie ve smyslu § 12 odst. 2 písm. e) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“)), provedeném podle ustanovení § 113 trestního řádu v rámci přípravného trestního řízení, jež je ze své podstaty neveřejné, který je součástí trestního spisu.

[20] Pojem „informace“ definuje Informační zákon v ustanovení § 3 odst. 3. Podle tohoto legálního ustanovení platí, že *„informací se pro účely tohoto zákona rozumí jakýkoliv obsah nebo jeho část v jakémkoliv podobě, zaznamenaný na jakémkoliv nosiči, zejména obsah písemného záznamu na listině, záznamu uloženého v elektronické podobě nebo záznamu zvukového, obrazového nebo audiovizuálního“*.

[21] Citovaná legální definice pojmu „informace“ byla do zákona o svobodném přístupu k informacím vtělenu při jeho novelizaci provedené zákonem č. 61/2006 Sb. (účinnost od 23. 3. 2006), kterým byla do českého právního řádu transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/98/ES ze dne 17. 11. 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru, jak lze zjistit zejména z obsahu důvodové zprávy k zákonu č. 61/2006 Sb. (konkrétně z části šesté její zvláštní části). Z obsahu této důvodové zprávy je dále seznatelné, že účelem zákonodárce jednoznačně bylo, aby „informace“ v pojetí Informačního zákona byla totožná s pojmem „dokument“ v transponované směrnici, který je v citované směrnici v jejím čl. 2 odst. 3 definován jako *„a) obsah na jakémkoli nosiči (psaný či tištěný na papíře či uložený*

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru, a Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/37/EU ze dne 26. června 2013, kterou se mění směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru.

v elektronické formě nebo jako zvuková, vizuální nebo audiovizuální nahrávka); b) jakákoli část takového obsahu“.⁷

[22] Výkladem legálního pojmu „informace“ ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím se ve své rozhodovací praxi zabíral i Nejvyšší správní soud České republiky, který například ve svém rozhodnutí ze dne 7. 5. 2008, č. j. 1 As 17/2008-67 judikoval, že: „záměrem zákonodárce jednoznačně bylo, aby „informace“ v pojetí zákona o svobodném přístupu k informacím byla totožná s pojmem „dokument“ v transponované směrnici“ a že: „poskytováním informací je především poskytování jejich obsahu (tedy zpravidla textu)“. Nejvyšší správní soud zde užil slovo „zpravidla“ proto, že informace může mít také formu obsahu zaznamenaného nikoliv v textové podobě, ale ve formě zvukové nahrávky, videonahrávky či audiovizuální nahrávky. Ve vztahu ke konkrétnímu posuzovanému případu (žádost o poskytnutí nájemní smlouvy) Nejvyšší správní soud uzavřel, že: „informací není informace o obsahu smlouvy, nýbrž obsah smlouvy jako takový“.

[23] Rovněž lze zmínit i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2017, č. j. 7 As 289/2016–20, v němž daný soud ve vztahu k pojmu informace uzavřel, že: „*Na pojem informace obsažený v zákoně č. 106/1999 Sb. je nutno pohlížet optikou pojmu dokument ve smyslu směrnice 2003/98/ES.*“

[24] Ke shora provedenému výkladu k naprosto stěžejní otázce, jakou je jednak přesná precizace pojmu „informace“ ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, jednak specifikace motivátoru zákonodárce vložit tento pojem do příslušného zákona, z něhož vyvěrá i onen pověstný „duch zákona“ (*sententia legis*), plyne jednoznačný závěr, že informační povinnost ukládaná tomu kterému povinnému subjektu se vztahuje jen a pouze k informacím již reálně existujícím v nějaké zaznamenané podobě, jako je například dokument v listinné či digitální podobě nebo ve formě audio či audio-video záznamu. Jinými slovy lze konstatovat, že pokud nějaká situace či okolnost reálně sice nastala, leč nebyla zaznamenána v žádném dokumentu (ať už jakékoli formy), požadavku na poskytnutí informace nelze v intencích zákona o svobodném přístupu k informacím vyhovět, nutno podotknout, že takovému požadavku nelze vyhovět zcela po právu.

[25] Optikou shora provedeného výkladu dospěl povinný subjekt k dílčímu závěru, že žadatel se od legálního pojmu „informace“ v zásadě neodchyluje, neboť požaduje anonymizovanou verzi dokumentu z trestního spisu (protokol o ohledání místa činu).

III b.

[26] V této souvislosti však povinný subjekt dále zkoumal, zdali žadatelem vyžádaná informace podléhá režimu Informačního zákona z hlediska díkce § 2 odst. 3 tohoto zákona, který stanoví, že se Informační zákon „*nevztahuje na poskytování informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích, informací, které jsou předmětem*

⁷ Srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2015, č. j. 1 As 162/2014–63.

průmyslového vlastnictví, a dalších informací, pokud zvláštní zákon upravuje jejich poskytování, zejména vyřízení žádosti včetně náležitostí a způsobu podání žádosti, lhůt, opravných prostředků a způsobu poskytnutí informací.“

[27] S ohledem na skutečnost, že se žadatel v daném případě domáhá anonymizované verze protokolu o ohledání místa činu, ježto je jako dokument o provedení úkonu v (přípravném) trestním řízení součástí trestního spisu, povinný subjekt zkoumal, zdali trestní řád, zejména s ohledem na jeho ustanovení § 65, upravující otázku nahlížení do trestního spisu, a ustanovení § 8a, obsahující dílčí úpravu poskytování informací o činnosti orgánů činných v trestním řízení, nepředstavuje onu zvláštní zákonnou úpravu poskytování informací ve smyslu § 2 odst. 3 Informačního zákona obdobně, jako tomu je například v případě § 38 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)⁸.

[28] Obdobným případem se zabýval Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 1. 12. 2010, č. j. 1 As 44/2010–103, ve kterém jmenovaný soud přezkoumával rozhodnutí Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 o odmítnutí žádosti mj. o poskytnutí informace o obsahu usnesení o zahájení trestního stíhání bývalého příslušníka Policie ČR. V odůvodnění uvedeného rozsudku soud judikoval, že „Ustanovení § 65 trestního řádu ve spojení s § 2 odst. 3 informačního zákona vylučuje aplikaci posléze uvedeného zákona v situaci, kdy se určitá osoba domáhá nahlédnutí do trestního spisu. Nahlédnout do trestního spisu lze toliko v režimu § 65 trestního řádu, nikoliv v režimu informačního zákona. Požadavek komplexnosti úpravy splňuje toliko institut nahlížení do spisu podle § 65 trestního řádu, nikoliv ovšem § 8a trestního řádu, kterého se městský soud a žalovaný dovolávají.“ „Z uvedeného je patrné, že ustanovení § 65 zakotvuje natolik komplexní postup při poskytování informací, že je podřaditelný pod ustanovení § 2 odst. 3 informačního zákona (srov. též Rothanzl, L. In Furek, A. – Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha : Linde, 2010, s. 286).“ „Nahlížení do spisu jako speciální forma seznámení se s informacemi ve spise je proto zásadně vyhrazeno toliko účastníkům řízení, resp. osobám, které osvědčí právní zájem, a je upraveno jednotlivými procesními řády.“

[29] Dále však Nejvyšší správní soud uvádí: „Nutno nicméně zdůraznit, že stěžovatel se nahlédnutí do trestního spisu nedomáhal, domáhal se pouze informace o důvodech rozhodnutí učiněných státním zastupitelstvím v dané věci. V takovémto případě není možné z níže podaných důvodů dát za pravdu městskému soudu a žalovanému, podle nichž na probíhající trestní řízení informační zákon nedopadá vůbec. Vedle § 65 upravuje poskytování informací trestní řád též v § 8a. Podle § 8a odst. 3 orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací veřejným sdělovacím prostředkům (srovnatelně do 31. 3. 2009, § 8a odst. 1). Jak již uvedl ke vztahu informačního zákona a trestního řádu Nejvyšší správní soud v rozsudku čj. 2 As 38/2007–78, trestní řád v § 8a neobsahuje komplexní úpravu týkající se poskytování informací. Proto ani nemůže být zvláštním právním předpisem ve smyslu § 2 odst. 3 informačního zákona, jenž by vylučoval možnost domáhat se poskytnutí informací podle

⁸ Srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 As 38/2007–78, nebo též shora uvedený rozsudek téhož soudu ze dne 1. 12. 2010, č. j. 1 As 44/2010–103.

informačního zákona. Jinými slovy, § 8a trestního řádu nelze vykládat tak, že vylučuje poskytování informací o probíhajícím trestním řízení jinou formou než poskytováním informací veřejným sdělovacím prostředkům ve smyslu § 8a odst. 3 (do 31. 3. 2009 odst. 1). Doktrína k tomu obdobně poukazuje na to, že § 8a trestního řádu upravuje speciální důvody, pro něž orgány činné v trestním řízení neposkytnou informace o své činnosti, ačkoliv při vyřizování žádosti o poskytnutí informace postupují dle informačního zákona (viz též Rothanzl, L. In Furek, A. – Rothanzl, L. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. Praha : Linde, 2010, s. 287).“

[30] Povinný subjekt má za to, že shora citovaný právní názor Nejvyššího správního soudu je v principu aplikovatelný na zkoumaný případ. Zde žadatel rovněž nežádá o nahlédnutí do trestního spisu, nýbrž žádá pouze informaci o úkonu (činnosti) orgánu činného v trestním řízení. Použití ustanovení § 2 odst. 3 Informačního zákona tedy v tomto případě není na místě.

III c.

[31] Jak již bylo několikrát řečeno, žadatel žádá povinný subjekt o poskytnutí protokolu o ohledání místa činu, tedy úkonu provedeného orgánem činným v trestním řízení (pověřeným orgánem Vojenské policie) v přípravném trestním řízení postupem podle § 113 trestního řádu, jež bylo skončeno a v současné době již neprobíhá.

[32] Pokud je požadována informace ze spisů týkajících se trestního řízení, lze s ohledem na shora uvedené konstatovat, že na zkoumaný případ dopadá ustanovení § 11 odst. 6 Informačního zákona a rovněž ustanovení § 8a trestního řádu, jež upravuje hromadné poskytování informací z trestního řízení veřejnosti.

[33] Tuto skutečnost dokumentuje například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2011, č. j. 2 As 93/2011–79, ve kterém uvedený soud mimo jiné uvádí: *„Je však třeba zároveň zdůraznit, že poskytováním informací, jež se týkají trestního řízení, nesmí být účel trestního řízení ohrožen, proti čemuž právní úprava povinným subjektům (tedy i žalovanému) poskytuje příslušné právní nástroje. Tyto nástroje jsou obsaženy jak v samotném trestním řádu (viz § 8a a násl.), tak v zákoně o svobodném přístupu k informacím (viz níže), přičemž platí, že poskytování informací v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím nesmí obcházet omezení vyplývající z podstaty samotného trestního řízení (k tomu viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 12. 2010, č. j. 1 As 44/2010–104, publ. pod č. 2241/2011 Sb. NSS).“* Dále zde soud konstatuje, že *„Ustanovení § 11 odst. 6 zákona o svobodném přístupu k informacím dokládá, že zákonodárce předpokládal rozhodování povinných subjektů též o žádostech požadujících poskytnutí informací ze spisů týkajících se trestního řízení; nejednalo se ovšem o výluky ve smyslu § 65 trestního řádu.“*

[34] Z ustanovení § 11 odst. 6 Informačního zákona se podává, že *„Povinný subjekt neposkytne informaci o činnosti orgánů činných v trestním řízení nebo bezpečnostních sborů, která se týká předcházení, vyhledávání, odhalování nebo stíhání trestné činnosti nebo ochrany bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku, pokud by její poskytnutí ohrozilo práva třetích*

osob anebo schopnost orgánů veřejné moci předcházet trestné činnosti, vyhledávat nebo odhalovat trestnou činnost, stíhat trestné činy nebo zajišťovat veřejný pořádek a bezpečnost České republiky.“

[35] Citované ustanovení vyložil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 15. 2. 2017, č. j. 6 As 338/2016–55, ve kterém mimo jiné konstatoval, že *„Předmětné ustanovení vylučuje poskytnutí informací o činnosti orgánů činných v trestním řízení bez ohledu na to, zda se týkají probíhajícího, ukončeného nebo dokonce nezahájeného trestního řízení. Předpokladem odepření informací je skutečnost, že by poskytnutím informace mohla být mimo jiné ohrožena schopnost orgánů činných v trestním řízení vyhledávat nebo odhalovat trestnou činnost. Tento důvod bezpochyby patří mezi legitimní důvody omezující právo na informace podle čl. 17 odst. 4 Listiny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2014, č. j. 8 As 114/2013–36). Rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí poskytnutí informace však musí být v tomto směru náležitě odůvodněné tak, aby z něj bylo možné seznat, jaké zájmy by byly poskytnutím informace ohroženy.“*

[36] Ustanovení § 8a trestního řádu:

- (i) ve svém odstavci 1 stanoví, že: *„Při poskytování informací o své činnosti veřejnosti orgány činné v trestním řízení dbají na to, aby neohrozily objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, nezveřejnily o osobách zúčastněných na trestním řízení údaje, které přímo nesouvisejí s trestnou činností, a aby neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen (§ 2 odst. 2). V přípravném řízení nesmějí zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka.“*
- (ii) ve svém odstavci 2 zdůrazňuje, že *„Při poskytování informací podle odstavce 1 orgány činné v trestním řízení zvláště dbají na ochranu osobních údajů a soukromí osob mladších 18 let.“*
- (iii) ve svém odstavci 3 upravuje způsob poskytování informací, když stanoví, že *„Orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací podle odstavce 1 veřejným sdělovacím prostředkům; poskytnutí informací odepřou z důvodů ochrany zájmů uvedených v odstavcích 1 a 2. Vyhradí-li si v přípravném řízení státní zástupce právo poskytnout informace o určité trestní věci, může je policejní orgán poskytnout jen s jeho předchozím souhlasem.“*

[37] Obě shora citovaná ustanovení (§ 11 odst. 6 Informačního zákona, § 8a trestního řádu) stanoví zákonné limity práva na informace o činnosti orgánů činných v trestním řízení ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (a též čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a směřují k ochraně těchto zájmů. Z tohoto důvodu musí být obě ustanovení vykládána ve vzájemné souvislosti a vzájemné shodě.

[38] Ministr obrany ve svém zrušovacím rozhodnutí zmínil významný náleží Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2010, Pl. ÚS 2/10, ve kterém se tento soud velmi obšírně vyjádřil k otázce možnosti limitace ústavně zaručeného práva na informace. Ústavní soud zde navazuje na bohatou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, který trvale zastává názor, že „v článku 10 odst. 2 Úmluvy obsažené přídatné jméno „nezbytné“ v sobě obsahuje existenci „naléhavé společenské potřeby“ [viz rozsudek ve věci *Lingens*, 1986, citovaný kupř. v usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 606/03 ze dne 19. 4. 2004 (U 23/33 SbNU 453)].“ V této souvislosti Ústavní soud konstatoval, že „Klíčová je teze, že nelze (přirozeně) a priori vyloučit, že v konkrétním případě bude ochrana základního práva převažovat nad citovanými hodnotami (pozn. red.: hodnotami uvedenými v čl. 17 odst. 4 Listiny a čl. 10 odst. 2 Úmluvy), tj. že nebude dána existence „naléhavé společenské potřeby“ na omezení základního práva (dále též jako „tato teze“). Právě proto je nutné zkoumat v každém konkrétním případě (podle okolností konkrétní věci) splnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva a svobody jednotlivce v demokratické společnosti.“ V této souvislosti Ústavní soud zdůraznil, že „bude nutné zkoumat v každé jednotlivé věci (podle okolností konkrétního případu) naplnění podmínky nezbytnosti omezení základního práva jednotlivce na informace, tedy zde i omezením práva na poskytnutí rozsudku nepravomocného.“

[39] Nejvyšší správní soud v této souvislosti ve svém rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 As 97/2009–119, v návaznosti na judikaturu Ústavního soudu judikoval: „Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě uplatnil princip proporcionality vzájemně si konkurujících práv, tj. práva na přístup k informacím týkajících se vykonávacího řízení, potažmo i práva na kontrolu veřejné moci v oblasti výkonu pravomocných rozsudků, se zájmem státu na nerušeném průběhu trestního (resp. vykonávacího) řízení, na objasnění trestné činnosti a na naplnění smyslu a účelu trestního řízení. Právo na informace je garantováno zejména v článku 17 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“), ale také v článku 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Úmluva“). Tato práva nejsou bezbřehá a absolutní, ale naráží na určitá omezení a limity. Legitimní omezení práva na informace stanoví článek 17 odst. 4 Listiny, podle něhož svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Obdobně článek 10 odst. 2 Úmluvy stanoví, že výkon těchto svobod (svobody projevu a práva na informace), protože zahrnuje povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

[40] Na podkladě recentní soudní judikatury, jakož i vázán právním názorem ministra obrany, proto povinný subjekt zkoumal, zdali v konkrétním případě žádosti žadatele o poskytnutí informace z trestního řízení v podobě protokolu o ohledání místa činu je optikou kritérií stanovených v § 11 odst. 6 Informačního zákona, potažmo v § 8a trestního řádu,

naplněna ona „naléhavá společenská potřeba“ omezení práva na informace. V rámci tohoto hodnocení a vyvažování konkurujících si práva na informace a zájmu na ochraně práv třetích osob, v daném případě zejména práv pozůstalých z řad osob blízkých v protokolu o ohledání zobrazeným osobám na zachování důstojnosti těchto osob, jakož i zájmu na zachování bezpečnosti České republiky, přistoupil povinný subjekt k provedení testu proporcionality tak, jak jej popsal Ústavní soud ve svém souvisejícím nálezu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16 (tzv. platový nález).

[41] Test proporcionality sestává ve zkoumaném případě ze čtyř kroků zahrnujících:

1. zkoumání, zda omezení práva na informace sleduje legitimní cíl,
2. zkoumání, zda je zvolený prostředek k dosažení cíle vhodný (kritérium vhodnosti),
3. zkoumání, zda stanoveného cíle nelze dosáhnout méně invazivními prostředky, nedotýkajícími se ústavně zaručeného práva na informace (kritérium potřebnosti),
4. hledání relace mezi účelem a prostředkem, tedy porovnání závažnosti obou v kolizi stojících práv (proporcionalita v užším smyslu).

[42] Dříve, nežli povinný subjekt přistoupil k vlastnímu testu proporcionality, však považoval za potřebné na prvním místě upozornit, že žadatelem požadovaný protokol o ohledání místa činu se týká výbuchu munice a úmrtí vojenského policisty v budově „JUGO“ ve Vyškově, pročež z povahy události vedle podrobného popisu prostor, kde k výbuchu došlo, a věcí nalézajících se na místě činu, obsahuje v převažující části velmi explicitní obrázky zobrazující devastující zranění osob, jakož také popis a obrázky vojenské výzbroje a prostor nacházejících se ve vojenském objektu.

[43] V prvním kroku povinný subjekt posuzoval, zda omezení práva na informace sleduje legitimní cíl. Tím je ve zkoumaném případě již shora deklarovaný zájem na ochraně práv třetích osob, v daném případě zejména práv pozůstalých z řad osob blízkých ve vyžádaném protokolu zobrazeným osobám na zachování důstojnosti těchto osob (tedy na tzv. obecné postmortální ochraně) a dále rovněž zájem na zachování bezpečnosti České republiky. Se zřetelem na shora uvedený obsah vyžádaného dokumentu považuje povinný subjekt první podmínku za splněnou.

[44] Ve druhém kroku povinný subjekt seznal, že zvolený prostředek, tedy odmítnutí poskytnout vyžádanou informaci, je v daném případě nejen vhodný, nýbrž i jediný možný (legální) prostředek k dosažení shora vytyčeného legitimního cíle.

[45] V dalším kroku povinný subjekt zkoumal, zda stanoveného cíle nelze dosáhnout šetrnějšími prostředky, jež by více šetřily právo žadatele na informace, například poskytnutím protokolu o ohledání místa činu se začerněním zákonem chráněných vyloučených informací ve smyslu § 12 věty první Informačního zákona. V této souvislosti však povinný subjekt znovu zdůrazňuje fakt, jenž byl již zmíněn shora, a sice, že požadovaný protokol o ohledání místa činu, zpracovaný příslušným policejním orgánem v trestním řízení za použití relevantních kriminalisticko-technických a kriminalisticko-taktických postupů, obsahuje zejména popis a vyobrazení osob, prostor a věcí, u nichž existuje silný zájem na jejich ochraně z důvodů

stanovených v § 11 odst. 6 Informačního zákona, respektive v § 8a trestního řádu. Proto i eventuální poskytnutí dokumentu se znečitelněním těch částí či pasáží, jež jsou dotčeny zájmem na jejich ochraně, se fakticky rovná odmítnutí poskytnutí dokumentu, jelikož v takovém dokumentu by zůstaly zachovány čitelné pouze odkazy na příslušná zákonná ustanovení bez jakékoli informační hodnoty. Z tohoto pohledu považuje povinný subjekt odmítnutí poskytnutí protokolu za prostředek potřebný k dosažení stanoveného cíle.

[46] V posledním kroku povinný subjekt porovnal zájem na zachování práva žadatele na informace na straně jedné s kolidujícími zákonem chráněnými zájmy reprezentujícími ve svém souhrnu naléhavou společenskou potřebu.

[47] Na prvním místě povinný subjekt uvážil fakt, že žadatel v žádném ze svých podání vyjma obecného odkazu na veřejný zájem výslovně neuvedl, z jakého konkrétního důvodu si žádá protokol o ohledání místa činu, jaké informace z jeho obsahu se chce dosíci a konečně jak chce tuto informaci dále použít, tedy jaký je konkrétní účel jeho žádosti. S ohledem na povolání žadatele – investigativního reportéra serverů Ekonomický deník a Česká justice – lze sice v obecné rovině očekávat, že cílem žádosti je dosažení společenské transparentnosti a kontroly postupu orgánů veřejné moci ve veřejném zájmu, nicméně dokladem toho, že v případě žadatele tomu tak být nemusí a že zde existuje reálné riziko zneužití mnohdy citlivých informací k jinému než společensky prospěšnému účelu, budiž například veřejně dostupné články týkající se profesní činnosti žadatele.

[48] Mezi jinými lze zmínit například

- článek o šíření nepravdivých zpráv žadatele (např. článek uveřejněný dne 28. 4. 2010 v deníku Referendum, dostupný na adrese <https://denikreferendum.cz/clanek/3214-autor-nepravdive-zpravy-o-dienstbierovi-v-rozhlase-konci>), nebo
- sérii článků dokumentujících minimálně podezření z porušení novinářské etiky a psaní tzv. „na objednávku“ v kauze soudce Havlína (např. článek uveřejněný dne 10. 7. 2015 na serveru LIDOVKY.cz a dostupný na adrese https://www.lidovky.cz/byznys/media/napsal-clanek-na-objednavku-a-za-penize-ukazal-soudce-na-novinare-hrbacka.A150710_153931_ln-media_rak; článek uveřejněný dne 10. a 12. 7. 2015 na serveru Idnes.cz a dostupný na adrese https://www.idnes.cz/zpravy/mediahub/soudce-novinar-hrbacke-psal-na-objednavku-za-penize.A150710_566287_mediahub_imp; článek v Parlamentních listech ze dne 9. 6. 2020, dostupný na adrese <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Toto-slysel-od-Roberta-Slachty-Dosud-nezverejneno-Dusevne-chory-dodal-626752>)
- článek pojednávající o podezření z úniku informací (článek uveřejněný dne 4. 6. 2008 na serveru ČT24, dostupný na adrese <https://ct24.ceskatelevize.cz/media/1452435-vysetrovani-kubiceho-zpravy-se-zamerilo-na-novinare-hrbacka>).

[49] Výše popsané jednání žadatele z pohledu povinného subjektu neposkytuje dostatečnou záruku toho, že žadatel použije eventuálně získaných informací z protokolu o ohledání místa činu ke zprostředkování skutečně objektivního zpravodajství a že bude šetřit práva a zájmy, jež jsou předmětem zákonné ochrany. Jako *obiter dictum* lze v této souvislosti doplnit, že zneužití (subjektivního) práva na informace je dle judikatury i právní doktríny jedním z tzv. faktických důvodů, pro které rovněž může být za konkrétních okolností povinným subjektem odmítnuto poskytnutí požadované informace dle Informačního zákona, neboť takovému výkonu práva nemůže být poskytnuta soudní ochrana. Pokud by v konkrétním případě žádost měla za cíl poškodit osobu, již se informace týká (např. ji šikanovat, vydírat, vyprovokovat vůči ní nenávisť apod.), bylo by tedy možné předmětné informace odeprít na základě principu zákazu zneužití práva.⁹

[50] Dále povinný subjekt přihlédl rovněž k veskrze popisnému charakteru obsahu vyžádaného dokumentu. Jak již bylo shora deklarováno, onen protokol o ohledání místa činu obsahuje zejména popis prostor, kde k události došlo, a popis a vyobrazení věcí nalézajících se na místě činu, zahrnující z velké části vojenskou výzbroj a prostory nacházející se ve vojenském objektu. Na rozdíl například od případu řešeného Nejvyšším správním soudem v jeho shora citovaném rozsudku ze dne 1. 12. 2010, č. j. 1 As 44/2010–103 se zde žadatel nedomáhá informace obsahující důvod nějakého rozhodnutí či procesního postupu orgánu činného v trestním řízení, nýbrž se dožaduje informace čistě popisující průběh procesního úkonu (na zákonnost jehož průběhu, jakož koneckonců i celého průběhu dotčeného trestního řízení, navíc dohlížel dozorující státní zástupce), jež bez vlastní fyzické přítomnosti žadatele na místě činu není způsobilá ozřejmit důvod procesního postupu policejního orgánu v přípravném trestním řízení, za to však reálně může ohrozit zákonem chráněný zájem.

[51] Povinný subjekt rovněž uvážil, že odmítnutí poskytnout vyžádaný protokol sleduje s ohledem na okolnosti případu nikoli jen jeden, nýbrž hned dva sbíhající se cíle. Na prvním místě se jedná především o zájem na ochraně práv třetích osob, v daném případě zejména práv pozůstalých z řad osob blízkých, na zachování důstojnosti těchto osob. Součástí vyžádaného protokolu jsou z velké části fotografie obsahující explicitní vyobrazení devastujících zranění postižených osob, jakož i popis těchto zranění, přičemž se nejví jako relevantní takové informace zpřístupnit k veřejnému užití nejen z pohledu § 11 odst. 6 Informačního zákona, nýbrž rovněž ve smyslu § 8a trestního řádu, jelikož (navzdory zobrazeným poraněním) umožňují zjištění totožnosti osob zúčastněných na trestním řízení. Dalším chráněným zájmem je zájem na ochraně bezpečnosti České republiky, neboť součástí protokolu je také podrobný popis budov a prostor nalézajících se ve vojenském objektu, jakož i řada vyobrazení vojenské výzbroje, včetně jejich umístění, jejichž vyobrazení široké veřejnosti by ohrozilo bezpečnost nejen objektu samotného jako objektu sloužícího k zajištění bezpečnosti státu, ale v případě eventuálního odcizení vojenské výzbroje ohrozilo i bezpečnost osob.

⁹ K otázce zneužití práva na informace srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2014, č. j. 6 As 68/2014–21, ze dne 25. 3. 2015, č. j. 8 As 12/2015–46, anebo ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012–62 (body 91 a 120); srov. také Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016.

[52] V neposlední řadě povinný subjekt ve svých úvahách zohlednil kritérium rovného přístupu žadatelů k informacím. V této souvislosti se povinný subjekt odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2014, č. j. 8 As 114/2013–36, ve kterém tento soud judikoval, že *„Informační zákon je založen na objektivních kritériích a neumožňuje povinnému subjektu přihlížet ke zvláštnostem posuzované žádosti, ani k účelu, pro který žadatel o informaci žádá. Povinné subjekty musí ctít zásadu rovnosti a žádosti o informace vyřizovat nestranně. Poskytne-li povinný subjekt informaci určitému žadateli, bude analogicky povinen tutéž informaci zpřístupnit i dalším žadatelům.“* V rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 As 97/2009–119, pak tentýž soud potvrdil, že *„Přístup veřejnosti k informacím podle zákona o svobodném přístupu k informacím je ovládán zásadou rovnosti a žádný žadatel o informaci, byť by jeho zájem na zpřístupnění informace byl pro společnost sebezpečnější, nemůže být povinnými subjekty privilegován.“* Obdobný závěr platí podle soudu i tehdy, *„odůvodňuje-li žadatel svou žádost nikoliv přínosností zveřejnění informace pro společnost, ale svým osobním zájmem. Ani v tomto případě nemůže povinný subjekt považovat osobní zájem žadatele za vyvažující kritérium ve vztahu k vylukám z práva na informace.“*

[53] S ohledem na výše uvedené má povinný subjekt za to, že ve zkoumaném případě zájem na ochraně práv třetích osob a zájem na ochraně státu jako legálně chráněných hodnot (§ 11 odst. 6 Informačního zákona, § 8a trestního řádu) převáží zájem na zachování práva na informace ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a že tedy je splněna i poslední podmínka testu proporcionality.

IV.

[54] Z výše uvedených důvodů proto povinný subjekt rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, tedy podle § 15 odst. 1 Informačního zákona žádost žadatele o informaci v podobě „anonymizované kopie protokolu o ohledání místa činu ve věci exploze ve vojenské ubytovně JUGO ve Vyškově“ odmítl.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 16 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím ve spojení s § 152 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, podat rozklad, o kterém rozhoduje ministr obrany. Rozklad se podává prostřednictvím povinného subjektu do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí.

V Praze dne 29. října 2020

L. S.

brigádní generál Ing. Miroslav Murček
náčelník Vojenské policie
podepsáno elektronicky